

Çalışanlarda İş Doyumu, Aleksitimi İlişkisi*

The Relationship Between Job Satisfaction and Alexithymia in Employees

ÖZET

Çalışanların iş doyumuna, işin özellikleri ve çalışma ortamının özelliklerinden kaynaklanan pek çok faktör etki etmektedir. Aleksitimi de işe ilişkin tükenmişlik ile ilişkilidir ve hem iş doyumunu üzerinde hem de yaşam kalitesi ve yaşam doyumunu üzerinde etkilidir. Bu nedenle bu çalışmada gelir getiren bir işte çalışan bireylerde aleksitiminin iş doyumunu üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmaya toplam 799 çalışan katılmıştır. Çalışma verisi, iş doyumunun yordanması için çoklu doğrusal regresyon analizi ve ikili lojistik regresyon analizi ile incelenmiştir. Ayrıca iş doyumunu ortalama altı ve üstü olarak gruplanarak gruplar aleksitimi puanları açısından karşılaştırılmıştır. Çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçlarına göre iş doyumunu, önce meslekte geçirilen çalışma süresi ve genel aleksitimi puanının, sonra birinci düzey yapılar alındığında da meslekte geçirilen çalışma süresi ile aleksitiminin duygusal bileşenin yordadığı görülmüştür. İkinci düzey yapılar alındığında ise meslekte geçirilen çalışma süresinin etkisi ortadan kalkarken iş doyumunu “Duygusal Deneyimleri Çözme ve İfade Etme” ve “Dışsal Odaklı Bilişsel Tarz” alt boyutları yordamıştır. İkili lojistik regresyon analizleri, “Duygusal” ve “Bilişsel” bileşenler olarak aleksitiminin birinci düzey yapılarının, “Duygusal Deneyimleri Çözme ve İfade Etme” ile “Dışsal Odaklı Bilişsel Tarz” alt boyutları olarak aleksitiminin ikinci düzey yapılarının ve gelir ile eğitim durumunun iş doyumunu düşük ve yüksek olan bireyleri ayırt etmede etkili olduğunu göstermiştir. Varyans analizi sonuçları ise iş doyumunu düşük ve yüksek olan çalışanların aleksitiminin hem birinci düzey hem de ikinci düzey puanları arasında farklar olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: İş Doyumu, Aleksitimi, Duygu, Biliş.

ABSTRACT

Job satisfaction in employees is influenced by numerous factors originating from job characteristics and the work environment. Alexithymia is also associated with job-related burnout and has an impact on both job satisfaction and quality of life and life satisfaction. Therefore, this study aimed to examine the impact of alexithymia on job satisfaction in individuals with gainful employment. A total of 799 employees participated in the study. Study data were analyzed using multiple linear regression analysis and binary logistic regression analysis to predict job satisfaction. Additionally, job satisfaction was grouped into groups below and above average, and the groups were compared in terms of alexithymia scores. The results of the multiple linear regression analysis revealed that job satisfaction was first predicted by the length of service in the profession and the overall alexithymia score. Then, when the first-order constructs were included, the length of service in the profession and the "Affective" component were included. When the second-order constructs were included, the effect of length of service disappeared, while job satisfaction was predicted by the subscales "Solving and Expressing Affective Experiences" and "External Locused Cognitive Style". Binary logistic regression analyses showed that the first-order constructs of alexithymia, namely the "Affective" and "Cognitive" components, and the second-order constructs of alexithymia, namely the "Solving and Expressing Affective Experiences" and "External Locused Cognitive Style" sub-dimensions, income and education level, were effective in distinguishing between individuals with low and high job satisfaction. Analysis of variance results indicated that there were differences between both the first-order and second-order alexithymia scores of employees with low and high job satisfaction.

Keywords: Job Satisfaction, Alexithymia, Affect, Cognition.

GİRİŞ

Çalışanların işleriyle ilgili olarak yapılan işler, iş arkadaşları, yöneticiler, ücret, terfi fırsatları gibi olumlu ya da olumsuz bir tutuma sahip olma derecesi olarak işin özellikleri ve işle ilgili ortamın özellikleri iş doyumunu

Nevin Kılıç¹
Münevver Gül Yılmaz²
Ada Aktürlü³
İpek Alkan⁴
Arkun Tatar⁵

How to Cite This Article

Kılıç, N., Gül Yılmaz, M., Aktürlü, A., Alkan, İ. & Tatar, A. (2026). Çalışanlarda iş doyumunu, aleksitimi ilişkisi. *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, (Issn:2630-631X) 12(1), 113-123. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18405696>

Arrival: 30 November 2025
Published: 28 January 2026

Social Mentality And Researcher Thinkers is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

* Bu makalenin daha önceki taslak hali, I. Endüstri ve Örgüt Psikolojisi Kongresi'nde (Mayıs 2024) sunulmuştur.

¹ Doç. Dr., FSM Vakıf Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye. ORCID: 0000-0002-5803-5850

² Psk., Uşak, Türkiye. ORCID: 0009-0009-0719-0066

³ Psikoloji Öğrencisi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Psikoloji Bölümü, Manisa, Türkiye. ORCID: 0009-0008-5146-0054

⁴ Psikoloji Öğrencisi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Psikoloji Bölümü, Manisa, Türkiye. ORCID: 0009-0009-4248-9573

⁵ Doç. Dr., Manisa Celal Bayar Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Psikoloji Bölümü, Manisa, Türkiye. ORCID: 0000-0002-2369-9040

içermektedir (Bhatnagar ve Srivastava, 2012; Zhu, 2013). İş doyumu, bireyin iş deneyimini ve çalışma koşullarını duygusal açıdan olumlu, bilişsel açıdan ise mantıklı ve rasyonel olarak değerlendirmesidir (Zhu, 2013). Olgu, a) çalışma saati, iş yeri türü gibi işin özellikleri, b) işveren-çalışan ilişkileri, iş arkadaşlarıyla ilişkiler gibi işyerindeki hakim kültür, c) yaş, cinsiyet gibi çalışanların demografik özellikleri ve d) işten beklentileri gibi birçok faktörden etkilenebilen tatmin düzeyini ifade etmektedir (Zebon ve ark., 2025; Zhao ve ark., 2025). Bu faktörlerin yanı sıra işin gereklilikleri ile çalışan kişilerin işten beklentilerinin de birbirleriyle uyumlu olması gerekmektedir (Mishra, 2013). İş tatminsizliği ve iş tükenmişliği kavramları birbiriyle yakından ilişkili olan kavramlardır (Coplan ve ark., 2018; Iorga ve ark., 2015; Maslack ve Leiter, 2016; Quesada-Puga ve ark., 2024; Wang ve ark., 2024) ancak iş tatminsizliği, işin olumsuz özellikleriyle ilgiliyken iş tükenmişliği, bu özelliklerin yanı sıra kişinin bireysel özelliklerinden de etkilenebilmektedir (Randall ve Scott, 1988). İş tükenmişliği ise çalışılan iş yeri kaynaklı stresörlere uzun süre maruz kalmayla hissedilen başarısızlık duygusu, psikolojik olarak tükenme ve bitkin hissetme, işe karşı ilgi kaybı ve bilişsel olarak işten kopma ile karakterizedir (Maslack ve Leiter, 2016; Pei ve ark., 2021).

Aleksitimi, duygusal farkındalıkta ve duyguların ifadesinde dolayısıyla duyguların tarif edilmesinde sorunlar, sınırlı hayal gücü ve dış odaklı bilişsel süreçlerle karakterize bir kişilik özelliği olarak tanımlanmaktadır (Hogeven ve Grafman, 2021; Taylor ve ark., 1991; Zackheim, 2007). Boylamsal araştırma bulguları aleksitiminin tutarlılık gösteren bir kişilik özelliği olduğunu doğrular niteliktedir (Hirola ve ark., 2017). Ayrıca aleksitimi sözel ve sözel olmayan duygusal ifadelerin algılanmasını, bilişsel temsillerinin oluşturulmasını ve doğru yorumlanmasını zorlaştırmaktadır (Taylor, 2004; Taylor ve ark., 1991). Aleksitimi düzeyi yüksek olan kişiler kendi duygularını duyumsama ve anlamlandırma sürecinde zorlandıkları gibi diğer kişilerin duygularını anlamada da yetersizlik gösteriler ve empatik bir tutum sergilemede zorlanırlar (Zackheim, 2007). Ayrıca aleksitiminin depresyonla (Kieraite ve ark., 2024; Li ve ark., 2015; Preece ve ark., 2024; Sagar ve ark., 2021), aksiyetle (Berardis ve ark., 2008; Karukivi ve ark., 2010), uyum bozukluklarıyla (Chen ve ark., 2011), yeme bozukluklarıyla (Nowakowski ve ark., 2013; Pinna ve ark., 2014) ilişkili bir olgu olarak ruhsal bozuklukların gelişiminde önemli bir kırılma faktörü olduğu görülmektedir (Leweke ve ark., 2011). Klinik olmayan popülasyonda aleksitiminin yaygınlığı, erkeklerde kadınlara göre daha fazla olmakla birlikte genel örneklemede yaklaşık olarak %10 oranındadır (Karukivi ve Saarijarvi, 2014). Olgunun içinde bulunulan kültürden etkilendiği ve toplumsal cinsiyet rolleriyle ilişkili olduğu da belirtilmektedir (Mendia ve ark., 2024).

Aleksitimi, işe ilişkin tükenmişlik ile doğrudan ilişkilidir ve çalışanlarda tükenmişliğin yordayıcılarından biridir (Burla ve ark., 2025; Javadzadeh ve ark., 2024; Pei ve ark., 2021). Ayrıca aleksitiminin sadece iş doyumu üzerinde değil yaşam kalitesi ve doyumu üzerinde de olumsuz etkileri vardır (Di Tella ve ark., 2020; Holder ve ark., 2015; Miri ve Zahiri, 2024; Zhang ve ark., 2021; Winningah ve Pereira, 2024). Aleksitiminin öngörülmesiyle ilgili yapılan çalışmalarda iş tükenmişliğinin ve Beş Faktör Kişilik Modeli ölçümüyle kişilik özelliklerinin aleksitimiye yordayan faktörler olduğu belirtilmektedir (Saeidi ve ark., 2020). Yüksek aleksitimi, iş tatminsizliğiyle bağlantılı olarak fikir birliğine varmada sorunlar (Gvirtz ve Dery, 2019) ile kişiler arası problemlerle (Joybari, 2014; Zackheim, 2007) ilişkilidir ve bu bağlamda kişilerin iletişim becerileri üzerinde olumsuz etkileri vardır (Bazzari ve Bazzari, 2025; Dalokay ve Aydin, 2023). Aleksitimi, sosyal sorunlar yaşamakla ve sosyal ilişkilere yönelik işlevsiz tutumlarla da ilişkilidir (Nicolo ve ark., 2011). Ayrıca aleksitimi ve iş tükenmişliği ilişkisine sosyal desteğin ve depresyonun aracılık ettiği, yüksek aleksitimi bildiren çalışanlarda sosyal desteğin artırılarak iş tükenmişliğinin azaltılabileceği de ileri sürülmektedir (Pei ve ark., 2021).

Kurbanların çocuk olması gibi kritik vakalarla çalışan otopsi teknisyenlerinde, diğerlerine göre daha yüksek aleksitimi gözlenmiş, meslektaşlarıyla işle ilgili daha çok konuşmanın da düşük aleksitimiyle ilgili olduğu belirlenmiştir (Iorga ve ark., 2020). Benzer biçimde aleksitimin yüksek düzeydeki varlığının onkologlarda iş doyumunu olumsuz yönde etkileyerek düşürdüğü (Franco ve ark., 2020), jinekologlarda, işle ilgili duygusal tükenme hissetme, işe dair olgulara duyarsızlaşma ve meslektaşlara / hastalara olumsuz tutum sergilemeye neden olduğu (Iorga, Socolov ve ark., 2017), hemşirelerde tükenmişlik için risk oluşturduğu (Javadzadeh ve ark., 2024; Saeidi ve ark., 2020) bildirilmektedir. Aleksitimin, adli tıp çalışanlarında iş doyumuyla ilişkili olduğu (Iorga, Dondas ve ark., 2017), okul öncesi çocuklarla çalışan öğretmenlerde ise iş doyumunun ve tükenmişliğin önemli yordayıcılarından olduğu çalışmalarda ortaya konulmaktadır (Scarzello ve Prino, 2025). Aleksitiminin, iş doyumunu ve işe ilişkin tükenmişliğe etkilerini inceleyen belirtilen bu çalışmalar gözden geçirildiğinde ağırlıklı olarak sağlık çalışanları örneklemlerini ele aldıkları anlaşılmaktadır (Derardis ve ark., 2021; Javadzadeh ve ark., 2024; Saeidi ve ark., 2020; Vittori ve ark., 2022; Zhang ve ark., 2021). Bunların yanı sıra aleksitiminin ilgili bir çok olgu arasındaki ilişkilere aracılık ettiği ya da olguların yordanmasına katkı verdiği de görülmektedir (Abassi ve Rezaei, 2019; Franco ve ark., 2021; Kick ve ark., 2024; Li ve ark., 2015; MacDonald ve Price, 2017; Martínez ve ark., 2015; Paivio ve McCulloch, 2004). Bu belirtilenler

doğrultusunda farklı meslek türlerinin belirtilen değişken ilişkilerine dahil edilerek etkilerinin incelenmesine ihtiyaç olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda bu çalışmada belirli bir meslek grubu ile sınırlandırma yapmaksızın gelir getirici bir faaliyet olarak aktif çalışan kişilerde aleksitiminin iş doyumu üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Katılımcılar

Çalışmanın katılımcı verisini, gelir getiren bir işte çalışan 18-73 yaşları (ort. = 33,56±10,31 yıl) arasında, 383 kadın (%47,9), 416 erkek (%52,1) olmak üzere toplam 799 kişi oluşturmuştur. Çalışmada dışlama kriteri olarak yardım kuruluşunda çalışmak, emekli, öğrenci, ev hanımı veya işsiz olmak alınmış, bu özellikleri taşıyan bireyler çalışmaya dahil edilmemiştir.

Araç-Gereç

Çalışmada sosyodemografik sorulardan oluşan anket, A Aleksitimi Ölçeği ile aleksitimi ölçülmüş ve beş dereceli Osgood Anlamsal Farklar ölçümü ile iş doyumu değerlendirilmesi kullanılmıştır.

A Aleksitimi Ölçeği, iki birinci düzey (Duygusal, Bilişsel), beş de ikinci düzey (Duygusal Deneyimleri Çözme ve İfade Etme, Dürtüsel Davranma, Dışsal Odaklı Bilişsel Tarz, Düşsel Yaşam ve İmgeleme, Duyguları Bedenselleştirme Eğilimi) olmak üzere iki boyutlu hiyerarşik yaklaşımla çok boyutlu olarak değerlendirilmektedir. Maddelerinin 18'i ters yönlü olmak üzere beşli Likert tipi ((1) Hiçbir Zaman - (5) Her Zaman) cevaplama seçeneği içeren ölçek 28 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin geliştirildiği çalışmada, ölçeğin bütünü ve alt boyutları için, birinci uygulamada 0,59 ile 0,83 arasında, ikinci uygulamada 0,62 ile 0,84 arasında, üçüncü test-tekrar test uygulamasında 0,64 ile 0,87 arasında değişen Cronbach alfa içtutarlılık güvenilirlik katsayıları hesaplanmıştır (Tatar ve ark., 2017).

Uygulama

Çalışmanın uygulaması, sosyodemografik anket formu, A Aleksitimi Ölçeği ve iş doyumu değerlendirmesinin web tabanlı çevrimiçi form kullanılarak veri toplanması biçiminde yürütülmüştür. Çalışmanın veri toplama süreci 2023 yılı içerisinde altı aylık bir dönemde içinde gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Analizi

Veriler betimleyici istatistikler, iç tutarlılık güvenilirlik analizi, korelasyon analizi, varyans analizi ve ikili lojistik regresyon analizi ile incelenmiştir.

Sonuçlar

A Aleksitimi Ölçeği'nin Cronbach alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları, ikinci düzey alt boyutları için 0,56 ile 0,83 arasında, birinci düzey Bilişsel Bileşen'i için 0,70, Duygusal Bileşen'i için 0,83, ölçeğin bütünü için ise 0,81 olarak belirlenmiştir (Tablo 1).

Tablo 1: Ölçümler için İç Tutarlılık Güvenirlik Katsayıları ve Betimleyici İstatistikler

	k	Cronbach Alfa	Ranj	ort.	s
İş Doyumu	-	-	1,00-5,00	3,83	1,02
A Aleksitimi Ölçeği Genel Toplam	28	0,81	32-107	64,61	13,73
1.Duygusal Bileşen (DB)	14	0,83	14-65	37,80	10,05
1.1.Duygusal Deneyimleri Çözme ve İfade Etme	10	0,83	10-49	26,14	8,12
1.2.Dürtüsel Davranma	4	0,56	4-20	11,66	3,42
2.Bilişsel Bileşen (BB)	14	0,70	14-52	26,81	7,07
2.1.Dışsal Odaklı Bilişsel Tarz	5	0,66	5-20	7,52	2,71
2.2.Düşsel Yaşam ve İmgeleme	3	0,73	3-15	5,90	2,66
2.3.Duyguları Bedenselleştirme Eğilimi	6	0,65	6-30	13,39	4,78

Çalışmada öncelikle iş doyum düzeyini yordamak için önce yaş, çalışma süresi ve aleksitimi genel toplam puanı (model 1), daha sonra yaş, çalışma süresi ve birinci düzey duygusal ve bilişsel bileşen toplam puanları (model 2), son olarak da yaş, çalışma süresi ve ikinci düzey Duygusal Deneyimleri Çözme ve İfade Etme, Dürtüsel Davranma, Dışsal Odaklı Bilişsel Tarz, Düşsel Yaşam ve İmgeleme, Duyguları Bedenselleştirme Eğilimi toplam puanları kullanılarak (model 3) çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. İlk modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($F(3, 676) = 10,77; p < 0,001$) ve meslekte çalışma süresi (yıl) ve aleksitimi genel toplam puanıyla iş doyum düzeyindeki varyansın %4,6'sı açıklanarak yordandığı görülmüştür. İkinci modelin de istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($F(4, 675) = 8,31; p < 0,001$) ve meslekte çalışma süresi ve aleksitimi duygusal bileşen puanıyla iş doyum düzeyindeki varyansın %4,7'si açıklanarak yordandığı belirlenmiştir. Üçüncü modelde aleksitimi ölçümlerin ikinci düzey toplam puanları kullanılmıştır. Bu modelin

de istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($F(7, 672) = 6,27$; $p < 0,001$) ancak meslekte çalışma süresinin denkleme girmedeği ama iş doyum düzeyini Duygusal Deneyimleri Çözme ve İfade Etme ile Dışsal Odaklı Bilişsel Tarz alt boyutlarının yordadığı tespit edilmiştir. Bu modelde belirtilen iki alt boyutla iş doyum düzeyindeki varyansın %6,1'i açıklanmıştır (Tablo 2).

Tablo 2: İş Doyum Düzeyinin Çoklu Doğrusal Regresyon Analiziyle Yordanma Sonuçları

Model	Yordayıcı Değişkenler	B	Beta	t	F	sd	R	R ²	ΔR ²
1	Sabit	5,05		19,76***	10,77***	3, 676	0,214	0,046	0,046
	Yaş	-0,01	-0,12	-1,83					
	Meslekte Çalışma Süresi (yıl)	0,02	0,14	2,18*					
	Genel Toplam Puanı	-0,02	-0,20	-5,33***					
2	Sabit	5,02		19,59***	8,31***	4, 675	0,217	0,047	0,001
	Yaş	-0,01	-0,12	-1,84					
	Meslekte Çalışma Süresi (yıl)	0,02	0,14	2,14*					
	1.Duygusal Bileşen	-0,02	-0,17	-4,47***					
	2. Bilişsel Bileşen	-0,01	-0,07	-1,84					
3	Sabit	4,98		18,61***	6,27***	7, 672	0,248	0,061	0,014
	Yaş	-0,01	-0,09	-1,47					
	Meslekte Çalışma Süresi (yıl)	0,01	0,12	1,87					
	1.1.Duygusal Deneyimleri Çözme ve İfade Etme	-0,02	-0,17	-3,85***					
	1.2.Dürtüsel Davranma	0,00	-0,02	-0,36					
	2.1.Dışsal Odaklı Bilişsel Tarz	-0,04	-0,11	-2,64**					
	2.2.Düşsel Yaşam ve İmgeleme	-0,03	-0,08	-1,91					
	2.3.Duyguları Bedenselleştirme Eğilimi	0,01	0,05	1,11					

* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$

Çalışmada sonraki işlem olarak iş doyum değerlendirmesi ortalama değeri ($ort = 3,83$; $s = 1,02$) kullanılarak iki grup oluşturulmuştur. Ortalama değeri altında ($n = 287$, %35,9) ve üzerinde ($n = 512$, %64,1) yer alan grupların aleksitimi ölçeği bileşenlerine ilişkin toplam puan ortalamalarının karşılaştırması çok değişkenli varyans analizi (MANOVA) ile yapılmıştır.

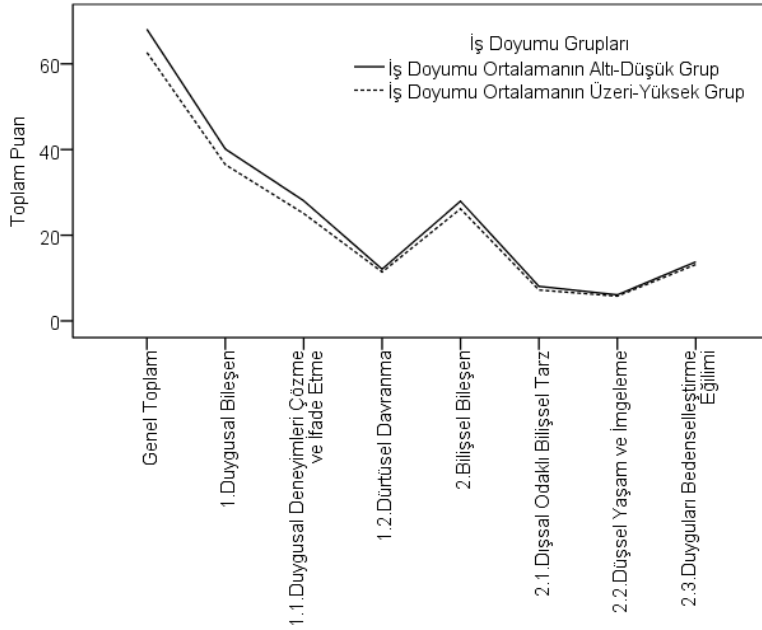
Tablo 3: İş Doyum Düzeyi Ortalamasının Altında ve Üzerinde Olan Grupların Aleksitimi Puanlarının Karşılaştırma Sonuçları

Aleksitimi Puanları	İş Doyumu	n	ort.	s	F(1, 797)	Kısmi η^2
Genel Toplam	Ortalama Altı	287	68,09	13,52	29,79***	0,036
	Ortalamanın Üzeri	512	62,66	13,48		
	Toplam	799	64,61	13,73		
1.Duygusal Bileşen	Ortalama Altı	287	40,13	9,81	24,89***	0,030
	Ortalamanın Üzeri	512	36,49	9,96		
	Toplam	799	37,80	10,05		
1.1.Duygusal Deneyimleri Çözme ve İfade Etme	Ortalama Altı	287	28,05	7,69	25,54***	0,031
	Ortalamanın Üzeri	512	25,07	8,17		
	Toplam	799	26,14	8,12		
1.2.Dürtüsel Davranma	Ortalama Altı	287	12,08	3,47	6,93**	0,009
	Ortalamanın Üzeri	512	11,42	3,38		
	Toplam	799	11,66	3,43		
2.Bilişsel Bileşen	Ortalama Altı	287	27,96	7,32	11,92***	0,015
	Ortalamanın Üzeri	512	26,17	6,85		
	Toplam	799	26,81	7,07		
2.1.Dışsal Odaklı Bilişsel Tarz	Ortalama Altı	287	8,07	2,96	18,43***	0,023
	Ortalamanın Üzeri	512	7,22	2,51		
	Toplam	799	7,52	2,71		
2.2.Düşsel Yaşam ve İmgeleme	Ortalama Altı	287	6,09	2,78	2,36	0,003
	Ortalamanın Üzeri	512	5,79	2,58		
	Toplam	799	5,90	2,66		
2.3.Duyguları Bedenselleştirme Eğilimi	Ortalama Altı	287	13,80	5,02	3,29	0,004
	Ortalamanın Üzeri	512	13,16	4,62		
	Toplam	799	13,39	4,78		

** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$

İş doyumunu ortalamanın altında (iş doyumunu düşük grup) ve ortalamanın üzerinde olan (iş doyumunu yüksek grup) iki grubun aleksitimi genel toplam puan ortalamaları arasında ($F(1, 797) = 29,79$; $p < 0,001$; kısmi $\eta^2 = 0,036$), Duygusal Bileşen toplam puan ortalamaları arasında ($F(1, 797) = 24,89$; $p < 0,001$; kısmi $\eta^2 = 0,030$), Duygusal Deneyimleri Çözme ve İfade Etme toplam puan ortalamaları arasında ($F(1, 797) = 25,54$; $p < 0,001$; kısmi $\eta^2 = 0,031$), Dürtüsel Davranma toplam puan ortalamaları arasında ($F(1, 797) = 6,93$; $p < 0,01$; kısmi $\eta^2 = 0,009$), Bilişsel Bileşen toplam puan ortalamaları arasında ($F(1, 797) = 11,92$; $p < 0,001$; kısmi $\eta^2 = 0,015$) ve Dışsal Odaklı Bilişsel Tarz toplam puan ortalamaları arasında ($F(1, 797) = 18,43$; $p < 0,001$; kısmi $\eta^2 = 0,023$) istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır. Bu puan karşılaştırmalarının tamamında iş doyumunu ortalamanın altında olan iş doyumunu düşük grubun toplam puan ortalamaları (aleksitimi düzeyleri) iş doyumunu

ortalamanın üzerinde olan iş doyumu yüksek grubun toplam puan ortalamalarından daha yüksektir (Tablo 3, Şekil 1).

Şekil 1: İş Doyum Düzeyi Ortalamasının Altında ve Üzerinde Olan Grupların Aleksitimi Puanlarının Karşılaştırılması

İş doyumu düşük ve iş doyumu yüksek iki grubun, Düşsel Yaşam ve İnceleme toplam puan ortalamaları arasında ($F(1, 797) = 2,36; p > 0,05; \text{kısmi } \eta^2 = 0,003$) ve Duyguları Bedenselleştirme Eğilimi toplam puan ortalamaları arasında ($F(1, 797) = 3,29; p > 0,05; \text{kısmi } \eta^2 = 0,004$) ise istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur (Tablo 3, Şekil 1).

Çalışmada son işlem olarak yapılan iş doyumu düşük ve yüksek olan çalışanları ayırt etmek için aleksitimi ölçümlerinde önce birinci düzey sonra ikinci düzey alt boyutlar alınarak yapılan ikili lojistik regresyon analizlerinde ayrıca yaşa ve kategorik bağımsız değişkenler olarak cinsiyete (kadın - erkek), gelir durumuna (düşük - orta düzey - yüksek) eğitim durumuna (lise ve altı - yüksek öğrenim) ve medeni duruma (bekar - evli) yer verilmiştir.

Tablo 4: İş Doyumu Düşük ve Yüksek Grupları Aleksitimi Birinci Düzey Yapılar ile Yordayan İkili Lojistik Regresyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	B	S.H.	Wald	s.d.	Olasılık Oranı (Exp(B))
Yaş	0,01	0,01	0,27	1	1,01
Cinsiyet (Kadın-Erkek)	0,11	0,17	0,39	1	1,11
Gelir Durumu (Düşük)			11,53**	2	
Gelir Durumu (Orta Düzey)	-0,78	0,35	5,12*	1	0,46
Gelir Durumu (Yüksek)	-0,64	0,19	10,76***	1	0,53
Eğitim Durumu (Lise ve altı-Yüksek Öğrenim)	0,59	0,17	12,24***	1	1,80
Medeni Durum (Bekar-Evli)	0,04	0,20	0,05	1	1,05
1.Duygusal Bileşen	-0,03	0,01	15,30***	1	0,97
2.Bilişsel Bileşen	-0,03	0,01	4,96*	1	0,97
Sabit	2,57	0,60	18,68***	1	13,08

* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$

İş doyumu düşük ve yüksek olan çalışanları ayırt etmek için aleksitimi ölçümlerinde önce birinci düzey alt boyutlar alınarak yapılan ikili lojistik regresyon analizinde Hosmer ve Lemeshow testleri sonucuna göre kurulan lojistik regresyon analizi için model-veri uyumu ($\chi^2 \text{ HL}(8) = 6,37; p > 0,05$) vardır. Oluşturulan model toplam varyansın Nagelkerke sözde R^2 değerine göre %8,6'sını açıklamaktadır. Genel isabet oranı %66,3 olarak gerçekleşmiştir. Wald testi sonucuna göre bağımsız değişkenlerden Duygusal Bileşen alt boyutu toplam puanı ($\chi^2 \text{ Wald}(1) = 15,30; p < 0,001$), Bilişsel Bileşen alt boyutu toplam puanı ($\chi^2 \text{ Wald}(1) = 4,96; p < 0,05$) ile düşük düzeye göre orta gelir durumunun ($\chi^2 \text{ Wald}(1) = 5,12; p < 0,05$), orta düzeye göre yüksek gelir durumunun ($\chi^2 \text{ Wald}(1) = 10,76; p < 0,001$) ve eğitim durumunun ($\chi^2 \text{ Wald}(1) = 12,24; p < 0,001$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordayıcılar olduğu belirlenmiştir. Aleksitimi ölçümlerinde birinci düzey alt boyutlar alınarak yapılan ikili lojistik regresyon analizinde Wald testi sonucuna göre yaşın ($\chi^2 \text{ Wald}(1) = 0,27; p > 0,05$), cinsiyetin ($\chi^2 \text{ Wald}(1) = 0,39; p > 0,05$) ve medeni durumun ($\chi^2 \text{ Wald}(1) = 0,05; p > 0,05$) ise iş doyumu düşük ve yüksek olan çalışanları ayırt etmek için istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordayıcılar olmadığı görülmüştür (Tablo 4).

İş doyumunu düşük ve yüksek olan çalışanları ayırt etmek için aleksitimi ölçümlerinde ikinci düzey alt boyutlar alınarak yapılan ikili lojistik regresyon analizinde de Hosmer ve Lemeshow testleri sonucuna göre kurulan lojistik regresyon analizi için model-veri uyumu (χ^2 HL(8) = 7,12; $p > 0,05$) gerçekleşmiştir. Oluşturulan bu modelde ise toplam varyansın Nagelkerke sözde R2 değerine göre %9,4'ünün açıklandığı belirlenmiştir. Bu modelde genel isabet oranı ise %65,0 olarak gerçekleşmiştir. Wald testi sonucuna göre bağımsız değişkenlerden Duygusal Deneyimleri Çözme ve İfade Etme alt boyutu toplam puanı (χ^2 Wald(1) = 9,19; $p < 0,01$), Dışsal Odaklı Bilişsel Tarz alt boyutu toplam puanı (χ^2 Wald(1) = 4,96; $p < 0,05$) ile yine tekrarlayan şekilde düşük düzeye göre orta gelir durumunun (χ^2 Wald(1) = 4,73; $p < 0,05$), orta düzeye göre yüksek gelir durumunun (χ^2 Wald(1) = 10,37; $p < 0,001$) ve eğitim durumunun (χ^2 Wald(1) = 12,35; $p < 0,001$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordayıcılar olduğu belirlenmiştir (Tablo 5).

Tablo 5: İş Doyumu Düşük ve Yüksek Grupları Aleksitimi İkinci Düzey Yapılar ile Yordayan İkili Lojistik Regresyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	B	S.H.	Wald	s.d.	Olasılık Oranı (Exp(B))
Yaş	0,00	0,01	0,19	1	1,00
Cinsiyet (Kadın-Erkek)	0,19	0,18	1,14	1	1,21
Gelir Durumu (Düşük)			11,04**	2	
Gelir Durumu (Orta Düzey)	-0,76	0,35	4,73*	1	0,47
Gelir Durumu (Yüksek)	-0,63	0,20	10,37***	1	0,53
Eğitim Durumu (Lise ve altı-Yüksek Öğrenim)	0,59	0,17	12,35***	1	1,81
Medeni Durum (Bekar-Evli)	-0,02	0,21	0,01	1	0,98
Duygusal Deneyimleri Çözme ve İfade Etme	-0,04	0,01	9,19**	1	0,97
Dürtüsel Davranma	-0,03	0,03	0,95	1	0,98
Dışsal Odaklı Bilişsel Tarz	-0,07	0,03	4,96*	1	0,93
Düşsel Yaşam ve İmgeleme	-0,06	0,03	3,60	1	0,94
Duyguları Bedenselleştirme Eğilimi	0,01	0,02	0,08	1	1,01
Sabit	2,65	0,62	18,57***	1	14,16

* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$

İş doyumunu düşük ve yüksek olan çalışanları ayırt etmek için aleksitimi ölçümlerinde ikinci düzey alt boyutlar alınarak yapılan ikili lojistik regresyon analizinde Wald testi sonucuna göre Dürtüsel Davranma alt boyutu toplam puanının (χ^2 Wald(1) = 0,95; $p > 0,05$), Düşsel Yaşam ve İmgeleme alt boyutu toplam puanının (χ^2 Wald(1) = 3,60; $p > 0,05$), Duyguları Bedenselleştirme Eğilimi alt boyutu toplam puanının (χ^2 Wald(1) = 0,08; $p > 0,05$), yaşın (χ^2 Wald(1) = 0,19; $p > 0,05$), cinsiyetin (χ^2 Wald(1) = 1,14; $p > 0,05$) ve medeni durumun (χ^2 Wald(1) = 0,01; $p > 0,05$) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordayıcılar olmadığı belirlenmiştir (Tablo 5).

TARTIŞMA

Mevcut çalışmada, herhangi bir meslek grubu ayrımı gözetilmeksizin gelir getirici bir işte aktif olarak çalışan bireylerde, aleksitiminin ve alt boyutlarının iş doyumunu üzerindeki yordayıcı etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca demografik değişkenlerin (yaş, cinsiyet, gelir, eğitim) bu denklemdeki rolü incelenerek, iş yaşamındaki tatminsizliğin bilişsel ve duygusal kökenlerine ilişkin bir bakış açısı sunulması hedeflenmiştir.

Araştırmamızın en çarpıcı bulgusu, iş doyumunu açıklayan denklemin yapısının, aleksitiminin ikinci düzey alt boyutları ele alındığında değişmesidir. İlk regresyon modelinde “meslekte çalışma süresi” iş doyumunu pozitif yönde yordayan anlamlı bir değişken iken aleksitiminin “Duygusal Deneyimleri Çözme” ve “Dışsal Odaklı Bilişsel Tarz” alt boyutları modele eklendiğinde, çalışma süresinin etkisi istatistiksel olarak anlamsızlaşmış ve denklemde İstatistiksel önem düzeyinde yer almamıştır. Bu durum, iş doyumunda, deneyimin değil çalışanların duygusal işleme bilişsel becerilerinin daha belirleyici olduğuna işaret etmektedir. Diğer bir ifadeyle, çalışanın işinde ne kadar tecrübeli olduğuna bağlı olarak yaşadığı duygusal problemleri çözümlemesi (duygusal bileşen) ve / veya çevresindeki olaylara odaklanması (bilişsel bileşen) iş doyumunu sağlamaya önemli düzeyde katkı vermemektedir. Bu bulgu, aleksitimik özelliklerin, zamanla kazanılan mesleki adaptasyonun olumlu etkisini maskeleyişi, nötralize ettiği ya da olumlu etkinin görünürlüğünü ortadan kaldırdığı şeklinde yorumlanabilir.

Yaş ve cinsiyet gibi demografik değişkenlerin iş doyumunu üzerinde belirleyici bir rol oynamaması, aleksitiminin geçici bir durum (state) olmaktan öte, zamana yayılan ve yapısal kararlılık gösteren kökleşmiş ayırıcı bir kişilik özelliği (trait) olduğu görüşünü (Parker ve ark., 1991; Wise ve ark., 1992) güçlendirmektedir. Ancak lojistik regresyon analizinde “gelir durumu” ve “eğitim düzeyinin” iş doyumunun yüksek olmasını sağlayan güçlü yordayıcılar olarak belirlenmesi, sosyo-ekonomik statünün aleksitimik bireyler için bir tampon görevi görebileceğini düşündürmektedir. Yüksek gelir ve eğitim düzeylerinin bireyin duygusal körlüğünün yarattığı içsel huzursuzluğu tolere etmesini kolaylaştırıyor veya bu bireylere duygusal yetersizliklerini telafi edebilecekleri daha konforlu çalışma alanları sağlıyor olabilir. Düşük ve yüksek iş doyumunu grupları karşılaştırıldığında, düşük doyum grubunun neredeyse tüm aleksitimi boyutlarında daha yüksek puan aldığı

görülmüştür. Özellikle regresyon analizinde anlamlı çıkmayan “Dürtüsel Davranma” boyutunun, grup karşılaştırmasında anlamlı fark yaratması kritiktir. Bu durum, dürtüsellüğün iş doyumunu doğrusal bir çizgide etkilemese bile, iş doyumunu düşük grubu, iş doyumunu yüksek olan gruptan ayırt etmede eşik bir faktör olduğunu düşündürmektedir. Diğer yandan, “Düşsel Yaşam ve İmgeleme” boyutunun iş doyumunu üzerinde anlamlı bir etkisinin bulunmaması, kısıtlı hayal gücünün aleksitimi yapısının çekirdek bileşenlerinden biri olup olmadığı konusundaki kuramsal belirsizliğe yönelik tartışmalara (Preece ve Gross, 2023) işaret etmektedir. Modern iş dünyasının (özellikle bazı çalışma alanlarında olmak koşuluyla) çalışanlardan hayal kurmalarından ziyade, mekanik ve dışsal hedeflere odaklanmalarını beklemesi, hayal yoksunluğunun iş doyumunu düşüren bir faktör olarak belirmesini engellemiş olabilir. Bunun yanında mevcut çalışmada Dışsal Odaklı Bilişsel Tarz’ın düşük iş doyumunu yordadığına dair elde edilen bulgu, literatür ile teorik bir uyum içindedir. Literatürde, aleksitimik özellikler gösteren bireylerin, dış gerçekliğe sanki hayati bir kaynağa tutunurcasına aşırı yatırım yaptıkları belirtilmektedir. Benzer şekilde bu bireylerin, çevresel beklentilere ve ayrıntılara aşırı önem atfettikleri, yüksek zihinsel kapasitelerini ise çoğunlukla duygusal deneyimlerini bastırmak ve çevreye mekanik bir uyum sağlamak amacıyla kullandıkları vurgulanmaktadır. Dolayısıyla, iş yaşamında sadece dış görevlere ve kurallara odaklanarak iç dünyasından kopan çalışanın, bu yoğun ve yapay uyum çabası sonucunda tükenerek doymsuzlaşması, literatürdeki aşırı uyumlanma perspektifiyle de desteklenmektedir (Koçak, 2002; McDougall, 1982).

Mevcut çalışmanın metodolojik açıdan güçlü yönlerinden biri, literatürdeki önceki araştırmaların ağırlıklı olarak sağlık çalışanları gibi yüksek stresli gruplar üzerine yoğunlaşmasına karşın, bu araştırmanın belirli bir meslek grubuyla sınırlı kalmayıp çalışma hayatındaki geniş bir yelpazeyi kapsamasıdır. Fakat bu geniş kapsamlı yaklaşım, beraberinde önemli bir sınırlılığı da getirmektedir. Örneklemin heterojen yapısı, farklı meslek gruplarının doğasında var olan özgül stres seviyelerinin yoğunluklarının etkisinin daha az görünür olması gibi soruna neden olmaktadır. Dolayısıyla, aleksitiminin iş doyumunu üzerindeki etkisi genel bir eğilim olarak ortaya konulmuş olsa da bu etkinin yüksek stresli meslekler ile düşük stresli meslekler arasında nasıl farklılaştığı tam olarak netleşmemiştir. Bunun yanında literatürde aleksitimi ile majör depresyon ve anksiyete bozuklukları arasında güçlü bir komorbidite olduğu bilinmektedir (Berthoz ve ark., 1999; Sagar ve ark., 2021). Bu çalışmada katılımcıların depresyon ve anksiyete düzeyleri kontrol edilmemiştir. Bu nedenle saptanan düşük iş doyumunun ne kadarının saf aleksitimiden ne kadarının ise aleksitimiye eşlik eden gizli bir depresif duygu durumundan veya anksiyete düzeylerinden kaynaklandığı ayırtılamamıştır. Buna ek olarak, iş doyumunu ve iş yerinde tükenmişliği etkileyen yönetici desteği veya örgütsel destek (Gülbahar, 2024; Taş ve ark., 2024; Xu ve ark., 2023; Viswesvaran ve ark., 1998) gibi dışsal örgütsel faktörlerin ölçülmemiş olması da sonuçları etkileyebilecek bir diğer unsurdur.

Literatürde, yoğun insan etkileşimi gerektiren meslek gruplarında (sağlık, eğitim vb.) aleksitiminin, iş tatminsizliği veya tükenmişliği gibi yıkıcı etkileri olabileceği görülmektedir (Franco ve ark., 2020; Iorga ve ark., 2017; Javadzadeh ve ark., 2024; Saeidi ve ark., 2020; Scarzello ve Prino, 2025). Buna karşın, teknik veya veri odaklı işlerde Dışsal Odaklı Bilişsel Tarz’ın işin doğasıyla bir uyumsuzluk yaratmayabileceği, hatta mekanik odaklanma gerektiren durumlarda işlevsel bile olabileceği ihtimalinin göz ardı edilmemesi gerektiği düşünülmektedir. Bu nedenle gelecekteki araştırmaların bu meslek grupları arasındaki aleksitimi ve iş doyumunu ilişkilerini karşılaştırmaya odaklanması önerilmektedir. Ayrıca insan kaynakları birimlerinin, işe alım ve terfi süreçlerinde adayların sadece teknik yetkinliklerine değil, duygusal okuryazarlık kapasitelerine de odaklanmaları gerektiği düşünülmektedir. Özellikle stres yönetiminin kritik olduğu pozisyonlarda, Dışsal Odaklı Bilişsel Tarz’ın yarattığı mekanik uyumun, uzun vadede bir tükenmişlik riski olduğu gözden kaçırılmamalıdır. Aynı zamanda iş yerlerinde düzenlenen eğitimlerin, zaman yönetimi gibi yalnızca teknik konulardan ziyade, çalışanların duygularını tanıma ve ifade etme becerilerini geliştirebilecek bilinçli farkındalık temelli uygulamaları kapsamı da önerilmektedir. Bunun nedeni ise duygunun isimlendirilmesinin, iş stresinin somatize edilmesini önleyebilme potansiyeline sahip olabileceğidir. Son olarak sonraki çalışmalarda, depresyon ve anksiyete gibi ilgili değişkenlerin istatistiksel olarak kontrol altına alınarak (kovaryans analizi vb.) aleksitiminin iş doyumunu üzerindeki gerçek etki düzeyinin belirlenmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Abassi, M., & Rezaei, F. (2019). Alexithymia as a moderator of the relation between self-care and psychological distress. *Journal of Research and Health*, 9(2), 187-192. <https://doi.org/10.29252/jrh.9.2.187>
- Bazzari, A. H. & Bazzari, F. H. (2025). The correlation between alexithymia and communication skills among undergraduate pharmacy students. *Heliyon*, 11(1), 1-8. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e41402>

- Berardis, D. D., Campanella, D., Nicola, S., Gianna, S., Alessandro, C., Chiara, C., ... & Ferro, F. M. (2008). The impact of alexithymia on anxiety disorders: a review of the literature. *Current Psychiatry Reviews*, 4(2), 80-86. <https://doi.org/10.2174/157340008784529287>
- Berthoz, S., Consoli, S., Perez-Diaz, F., & Jouvent, R. (1999). Alexithymia and anxiety: compounded relationships? A psychometric study. *European Psychiatry*, 14(7), 372-378. [https://doi.org/10.1016/s0924-9338\(99\)00233-3](https://doi.org/10.1016/s0924-9338(99)00233-3)
- Bhatnagar, K., & Srivastava, K. (2012). Job satisfaction in health-care organizations. *Industrial Psychiatry Journal* 21(1), 75-78. <https://doi.org/10.4103/0972-6748.110959>
- Burla, T., Zaffaroni, M., Marvaso, G., Mazzacco, K., Galli, G., Vincini, M. G., Mastroleo, F., Fiore, M. S., Pravettoni, G., & Jereczek-Fossa, B. A. (2025). Exploratory analysis of the professional quality of life in an Italian radiotherapy department: the role of empathy and alexithymia. *Tumori Journal*, 111(2), 182-188. <https://doi.org/10.1177/03008916251317093>
- Chen, P. F., Chen, C. S., Chen, C. C., & Lung, F. W. (2011). Alexithymia as a screening index for male conscripts with adjustment disorder. *Psychiatric Quarterly*, 82(2), 139-150. <https://doi.org/10.1007/s11126-010-9156-9>
- Coplan, B., McCall, T. C., Smith, N., Gellert, V. L., & Essary, A. C. (2018). Burnout, job satisfaction, and stress levels of PAs. *Journal of the American Academy of Physician Assistants* 31(9), 42-46. <https://doi.org/10.1097/01.JAA.0000544305.38577.84>
- Dalokay, E. B., & Aydin, A. (2023). The relationship between alexithymia, communication skills and mental well-being of nurses' in Turkey: A cross-sectional study. *Archives of Psychiatric Nursing*, 43, 81-86. <https://doi.org/10.1016/j.apnu.2022.12.020>
- Franco, P., Di Tella, M., Tesio, V., Gasnier, A., Petit, S., Spalek, M., Bibault, J. E., Dubois, L., Mullaney, L., Redalen, K. R., Chargari, C., Perryck, S., Bittner, M.-I., Bertholet, J., & Castelli, L. (2021). Alexithymia and professional quality of life in radiation oncology: The moderator effect of the professional profile. *Radiotherapy and Oncology*, 158, 48-54. <https://doi.org/10.1016/j.radonc.2021.01.033>
- Franco, P., Tesio, V., Bertholet, J., Gasnier, A., Gonzalez del Portillo, E., Spalek, M., Bibault, J.-E., Borst, G., Van Elmpt, W., Thorwarth, D., Mullaney, L., Røe Redalen, K., Dubois, L., Chargari, C., Perryck, S., Heukelom, J., Petit, S., Lybeer, M., & Castelli, L. (2020). Professional quality of life and burnout amongst radiation oncologists: The impact of alexithymia and empathy. *Radiotherapy and Oncology*, 147, 162-168. <https://doi.org/10.1016/j.radonc.2020.05.017>
- Gülbahar, B. (2024). Öğretmenlerin yönetici desteği, işe angaje olma, okul etkililiği ve iş doyumunu algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Social Sciences Studies Journal*, 6(63), 2277-2299. <https://doi.org/10.26449/sssj.2345>
- Gvirts, H. Z., & Dery, L. (2019). Alexithymia and reaching group consensus. *Cognition and Emotion*, 35(3), 510-523. <https://doi.org/10.1080/02699931.2019.1675600>
- Hiirola, A., Pirkola, S., Karukivi, M., Markkula, N., Bagby, R. M., Joukamaa, M., Jula, A., Kronholm, E., Saarijärvi, S., Salminen, J. K., Suvisaari, J., Taylor, G., & Mattila, A. K. (2017). An evaluation of the absolute and relative stability of alexithymia over 11 years in a Finnish general population. *Journal of Psychosomatic Research*, 95, 81-87. <https://doi.org/10.1016/j.jpsychores.2017.02.007>
- Holder, M. D., Love, A. B., & Timoney, L. R. (2015). The poor subjective well-being associated with alexithymia is mediated by romantic relationships. *Journal of Happiness Studies*, 16(1), 117-133. <https://doi.org/10.1007/s10902-014-9500-0>
- Iorga, M., Dascalu, N., Soponaru, C., & Ioan, B. (2015). Burnout syndrom among public ambulance staff. *Preventive Medicine - Laboratory*, 119(4), 1128-1132.
- Iorga, M., Dondas, C., Beatrice-Gabriela, I. O. A. N., & Toader, E. (2017). Job satisfaction among forensic physicians in Romania. *Revista de Cercetare si Interventie Sociala*, 56, 5-18.
- Iorga, M., Muraru, I. D., Hanganu, B., Manolescu, I. S., Popa, A., & Ioan, B. G. (2020). Burnout, alexithymia and job satisfaction in autopsy technicians. *Romanian Journal of Legal Medicine*, 28(3), 339-447. <https://doi.org/10.4323/rjlm.2020.339>

- Iorga, M., Socolov, V., Muraru, D., Dirtu, C., Soponaru, C., Ilea, C., & Socolov, D. G. (2017). Factors influencing burnout syndrome in obstetrics and gynecology physicians. *BioMed Research International*, 9318534. <https://doi.org/10.1155/2017/9318534>
- Javadzadeh, A., Sheikholeslami, F., Maroufizadeh, S., & Javadi-Pashaki, N. (2024). The relationship between alexithymia and burnout in nurses: A cross-sectional study. *Journal of Nursing Reports in Clinical Practice*, 3(5), 426-434. <https://doi.org/10.32598/JNRCP.2408.1174>
- Joybari M. T. (2014). Depression and interpersonal problems in adolescents: their relationship with alexithymia and coping styles. *Iranian Journal of Psychiatry Behavioral Sciences*, 8(4), 38-45.
- Karakuvi, M., & Saarijarvi, S. (2014). Development of alexithymic personality features. *World Journal of Psychiatry*, 4(4), 91-102. <https://doi.org/10.5498/wjp.v4.i4.91>
- Karukivi, M., Hautala, L., Kaleva, O., Haapasalo-Pesu, K. M., Liuksila, P. R., Joukamaa, M., & Saarijärvi, S. (2010). Alexithymia is associated with anxiety among adolescents. *Journal of Affective Disorders*, 125(1-3), 383-387. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2010.02.126>
- Kick, L., Schleicher, D., Ecker, A., Kandsperger, S., Brunner, R., & Jarvers, I. (2024). Alexithymia as a mediator between adverse childhood events and the development of psychopathology: a meta-analysis. *Frontiers in Psychiatry*, 15, 1412229. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2024.1412229>
- Kieraitė, M., Battig, J. J., Novoselac, A., Boboa, V., Seifritz, E., Rufer, M., Egger, S. T., & Weidt, S. (2024). "Our similarities are different": The relationship between alexithymia and depression. *Psychiatry Research*, 340, 1-7. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2024.116099>
- Koçak, R. (2002). Aleksitimi: kuramsal çerçeve tedavi yaklaşımları ve ilgili araştırmalar. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences*. 35(1), 183-212. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000056
- Leweke, F., Leichsenring, F., Kruse, J., & Hermes, S. (2011). Is alexithymia associated with specific mental disorders. *Psychopathology*, 45(1), 22-28. <https://doi.org/10.1159/000325170>
- Li, S., Zhang, B., Guo, Y., & Zhang, J. (2015). The association between alexithymia as assessed by the 20-item Toronto Alexithymia Scale and depression: a meta-analysis. *Psychiatry Research*, 227(1), 1-9. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2015.02.006>
- Li, Y., Li, J., Zhou, C., Peng, H., Luo, B., Hu, Y., & Fang, J. (2025). Unravelling the link between alexithymia and psychological distress in nurses: a multi-hospital cross-sectional study exploring the mediating roles of workplace conflict and emotional exhaustion. *BMC Psychiatry*, 25(1), 319. <https://doi.org/10.1186/s12888-025-06742-2>
- MacDonald, H. Z., & Price, J. L. (2017). Emotional understanding: Examining alexithymia as a mediator of the relationship between mindfulness and empathy. *Mindfulness*, 8(6), 1644-1652. <https://doi.org/10.1007/s12671-017-0739-5>
- Martínez, M. P., Sánchez, A. I., Miró, E., Lami, M. J., Prados, G., & Morales, A. (2015). Relationships between physical symptoms, emotional distress, and pain appraisal in fibromyalgia: The moderator effect of alexithymia. *The Journal of Psychology*, 149(2), 115-140. <http://dx.doi.org/10.1080/00223980.2013.844673>
- Maslach, C., & Leiter, M. P. (2016). Understanding the burnout experience: recent research and its implications for psychiatry. *World Psychiatry*, 15(2), 103-111. <https://doi.org/10.1002/wps.20311>
- McDougall, J. (1982). Alexithymia: a psychoanalytic viewpoint. *Psychotherapy and Psychosomatics*, 38(1-4), 81-90. <https://doi.org/10.1159/000287617>
- Mendia, J., Zumeta, L. N., Cusi, O., Pascual, A., Alonso-Arbiol, I., Díaz, V., & Paez, D. (2024). Gender differences in alexithymia: Insights from an updated meta-analysis. *Personality and Individual Differences*, 227, 1-11. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2024.112710>
- Miri, S. S., & Zahiri, H. (2024). Investigating the relationship between coping styles, alexithymia, and management styles with job satisfaction (case study: the employees of the maad group). *Journal of Assessment and Research in Applied Counseling*, 6(2), 1-10. <https://dx.doi.org/10.61838/kman.jarac.6.2.1>
- Mishra, P. K. (2013). Job satisfaction. *IOSR Journal of Humanities and Social Science*, 14(5), 45-54. <https://doi.org/10.9790/1959-1454554>

- Nicolò, G., Semerari, A., Lysaker, P. H., Dimaggio, G., Conti, L., D'Angerio, S., Procacci, M., Popolo, R., & Carcione, A. (2011). Alexithymia in personality disorders: Correlations with symptoms and interpersonal functioning. *Psychiatry Research*, 190(1), 37-42. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2010.07.046>
- Nowakowski, M. E., McFarlane, T., & Cassin, S. (2013). Alexithymia and eating disorders: a critical review of the literature. *Journal of Eating Disorders*, 1(21), 1-14. <https://doi.org/10.1186/2050-2974-1-21>
- Paivio, S. C., & McCulloch, C. R. (2004). Alexithymia as a mediator between childhood trauma and self-injurious behaviors. *Child Abuse and Neglect*, 28(3), 339-354. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2003.11.018>
- Parker, J. D., Bagby, R. M., & Taylor, G. J. (1991). Alexithymia and depression: distinct or overlapping constructs?. *Comprehensive Psychiatry*, 32(5), 387-394. [https://doi.org/10.1016/0010-440x\(91\)90015-5](https://doi.org/10.1016/0010-440x(91)90015-5)
- Pei, J., Wang, X., Chen, H., Zhang, H., Nan, R., Zhang, J., & Dou, X. (2021). Alexithymia, social support, depression, and burnout among emergency nurses in China: a structural equation model analysis. *BMC Nursing*, 20(1), 194. <https://doi.org/10.1186/s12912-021-00702-3>
- Pinna, F., Sanna, L., & Carpinello, B. (2014). Alexithymia in eating disorders: therapeutic implications. *Psychology Research and Behavior Management*, 8, 1-15. <https://doi.org/10.2147/PRBM.S52656>
- Preece, D. A., & Gross, J. J. (2023). Conceptualizing alexithymia. *Personality and Individual Differences*, 215, 112375. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2023.112375>
- Preece, D. A., Mehta, A., Petrova, K., Sikka, P., Pemberton, E., & Gross, J. J. (2024). Alexithymia profiles and depression, anxiety, and stress. *Journal of Affective Disorders*, 357, 116-125. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2024.02.071>
- Quesada-Puga, C., Izquierdo-Espin, F. J., Membrive-Jimenez, M. J., Aguayo-Estremera, R., Canadas-De La Fuente, G. A., Romero-Bejar, J. L. ve Gomez-Urquiza, J. L. (2024). Job satisfaction and burnout syndrome among intensive-care unit nurses: a systematic review and meta-analysis. *Intensive and Critical Care Nursing*, 82, 1-10. <https://doi.org/10.1016/j.iccn.2024.103660>
- Randall, M., & Scott, W. A. (1988). Burnout, job satisfaction, and job performance. *Australian Psychologist*, 23(3), 335-347. <https://doi.org/10.1080/00050068808255616>
- Saeidi, Z., Ebrahimi, H., Areshtanab, H. N., Tabrizi, F. J., & Mostafazadeh, A. (2020). Alexithymia and its relationships with job burnout, personality traits, and shift work among hospital nurses: A cross-sectional study. *Nursing and Midwifery Studies*, 9(2), 83-89. https://doi.org/10.4103/nms.nms_20_19
- Sagar, R., Talwar, S., Desai, G., & Chaturvedi, S. K. (2021). Relationship between alexithymia and depression: a narrative review. *Indian Journal of Psychiatry*, 63(2), 127-133. https://doi.org/10.4103/psychiatry.indianjpsychiatry_738_19
- Sagar, R., Talwar, S., Desai, G., & Chaturvedi, S. K. (2021). Relationship between alexithymia and depression: a narrative review. *Indian Journal of Psychiatry* 63(2), 127-133. https://doi.org/10.4103/psychiatry.IndianJPsychiatry_738_19
- Scarzello, D., & Prino, L. E. (2025). Teacher burnout in pre-schools: The role of alexithymia and job satisfaction. *Psychology in the Schools*, 62(9), 3195 - 3207. <https://doi.org/10.1002/pits.23532>
- Taş, F., Altıparmak, E., & Talmaç, N. (2024). İş doyumu ve tükenmişlik ilişkisinde örgütsel desteğin rolü: hemşireler üzerine bir araştırma. *Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi*, 10(3), 150-161.
- Viswesvaran, C., Deshpande, S. P., & Joseph, J. (1998). Job satisfaction as a function of top management support for ethical behavior: a study of Indian managers. *Journal of Business Ethics*, 17(4), 365-371. <https://doi.org/10.1023/a:1017956516324>
- Vittori, A., Marinangeli, F., Bignami, E. G., Simonini, A., Vergallo, A., Fiore, G., Petrucci, E., Cascella, M., & Pedone, R. (2022). Analysis on Burnout, Job Conditions, Alexithymia, and Other Psychological Symptoms in a Sample of Italian Anesthesiologists and Intensivists, Assessed Just before the COVID-19 Pandemic: An AAROI-EMAC Study. *Healthcare*, 10(8), 1-17. <https://doi.org/10.3390/healthcare10081370>
- Wang, Q., Gao, Y., & Wang, X. (2024). The relationships between burnout, job satisfaction, and emotion regulation among foreign language teachers: a meta-analytic review. *Acta Psychologica*, 250, 1-8. <https://doi.org/10.1016/j.actpsy.2024.104545>

- Winningah, A. A., & Pereira, M. (2024). Alexithymia, life satisfaction, depression and anxiety in black and ethnic minority communities in the UK. *Current Psychology*, 43(19), 17175-17184. <https://doi.org/10.1007/s12144-023-05563-4>
- Wise, T. N., Mann, L. S., & Shay, L. (1992). Alexithymia and the five-factor model of personality. *Comprehensive Psychiatry*, 33(3), 147-151. [https://doi.org/10.1016/0010-440x\(92\)90023-j](https://doi.org/10.1016/0010-440x(92)90023-j)
- Xu, X., Zhou, L., Ampon-Wireko, S., & Quansah, P. E. (2023). Assessing the mediating role of motivation in the relationship between perceived management support and perceived job satisfaction among family doctors in Jiangsu province, China. *Human Resources for Health*, 21(1), 71. <https://doi.org/10.1186/s12960-023-00849-x>
- Zebon, M. A. H., Sattar, A., & Ahamed, M. S. (2025). An empirical study of exploring the predictors of university teachers' job satisfaction in Bangladesh: a structural equation modeling approach. *Heliyon*, 11(2), 1-18. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2025.e41740>
- Zhang, X., Bai, X., Bian, L. ve ark. (2021). The influence of personality, alexithymia and work engagement on burnout among village doctors in China: a cross-sectional study. *BMC Public Health*, 21, 1507. <https://doi.org/10.1186/s12889-021-11544-8>
- Zhang, Y., Dong, K., & Zhao, G. (2021). The mediating role of social connectedness in the effect of positive personality, alexithymia and emotional granularity on life satisfaction: analysis based on a structural equation model. *Personality and Individual Differences*, 171, 110473. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2020.110473>
- Zhao, Y., Lu, H., Zhu, X., & Xiao, G. (2025). Job satisfaction among hospital nurses: an updated literature review. *International Journal of Nursing Studies*, 162, 1-9. <https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2024.104964>
- Zhu, Y. (2013). A review of job satisfaction. *Asian Social Science*, 9(1), 293-298. <https://doi.org/10.5539/ass.v9n1p293>